

Festivitat de Tots Sants

Adeu al tabú de la mort

Diverses entitats i experts impulsen iniciatives variades per afrontar el dol per un ésser estimat ≡ **Funerals en espais privats** i més participats en són un exemple

CARME ESCALES
BARCELONA

Pensar en com afrontar la mort continua sent una cosa que es posterga. Només malalties crítiques, morts inesperades o la visita al cementiri l'1 de novembre tornen a posar molta gent davant el destí. «L'epidemiologia de l'envelliment, les malalties cròniques avançades, ens han de fer reflexionar sobre com afrontar individualment i socialment no només el final de la vida, sinó totes aquelles pèrdues que comporta la malaltia», expressa Xavier Gómez-Batiste, director de l'Observatori Qualy del Institut Català d'Oncologia i de la Càtedra de Cures Palliatives de la Universitat de Vic. «El dol comença al principi de la malaltia i s'ha de treballar mentre dura, perquè està plena de pèrdues», afegeix.

«El nostre altre objectiu és identificar les persones amb especials dificultats en aquest moment de la vida i posar voluntaris a la seva disposició. Es tracta d'organitzar la compassió, millorar la resposta a les pèrdues identificant els factors de risc, perquè amb una millor capacitat de la cura es millora també el dol familiar», precisa l'expert, que l'any passat va ser nomenat responsable de cures palliatives de l'OMS. «El final de la vida s'ha de considerar una part natural

JOAN CORTADELLAS

EL PONT ESCALONA LES VISITES ALS CEMENTIRIS

Barcelona • Un total de 84.500 persones van visitar ahir, dia de Tot Sants, algun dels nou cementiris de la ciutat (Montjuïc, Collserola, les Corts,

Poblenou, Sarrià, Sants, Sant Andreu, Sant Gervasi i Horta). Una xifra inferior a la dels dos últims anys (95.000, el 2018 i 2017) que s'explica pel pont de

tres dies. Així, si es pren com a referència dissabte passat, els assistents sumen 118.000, i la previsió és que la xifra augmenti fins diumenge.

de la mateixa vida», conclou. En aquesta línia treballa també la Fundació Mémora, obrint espais per parlar del final de la vida i millorar el benestar emocional.

«Eliminant la por de la mort es viu amb un altre punt de vista», afirma Luján Comas, metge anestesiològa i cofundadora de Merrylife, associació sense ànim de lucre en la qual

professionals de la medicina i altres àmbits promouen la consciència sobre la importància de viure en plenitud atorgant al desenllaç un concepte diferent de continuïtat a través

d'emocions i sentiments. Compten també amb grups d'acompanyament al dol individuals i en grup. Pensar en la mort porta a viure amb més plenitud. Potser allà és on batega la necessitat d'un canvi de xip.

Hi contribueixen especialistes en dol, psicòlegs i els que intervenen en els últims moments de la vida. També en el funeral. «Si el funeral és un homenatge a la vida, el concepte de la mort canvia radicalment». Així s'expressa Remei Capitàn, economista que, després d'haver treballat 21 anys en la banca, ha agafat una excedència per «ajudar a cicatritzar bé la pèrdua d'éssers estimats». Ho fa organitzant «homenatges de vida». Ha capgirat els funerals tradicionals posant l'accent en la vida i les preferències del difunt. «La mort d'un ésser estimat ens porta a tornar a néixer i viure sense ell», diu la fundadora d'Agraïments, que organitza cerimònies d'adeu personalitzades, laiques o religioses.

Mirar endavant

«Compartir un pa amb tomàquet, una actuació castellera o unes sardanes, portar les cendres on va decidir qui ha marxat, reunir-se en finques particulars, a l'aire lliure o en un poliesportiu són un valor afegit que ajuda a viure millor aquesta absència», diu Capitàn. Agraïments rep peticions de persones que volen preparar el seu comiat i famílies que desitgen recordar qui ja va tenir el seu funeral amb una nova cerimònia. «Quan alguna cosa no permet avançar en un dol, és millor treure-ho. Compartir la pèrdua amb qui ens envolta sempre és més fàcil», conclou Anna Salazar, psicòloga experta en dol i trauma a Orum Center. ≡

Halloween ressuscita la carbassa espanyola

► L'any passat se'n van produir 121.000 tones al país

NACHO HERRERO
VALÈNCIA

Espanya és cada vegada més líder europea en producció de carbasses i la implantació mundial de Halloween ha sigut clau en aquesta resurrecció. Segons Eurostat, el 2018 se'n van produir a Espanya 121.000 tones, 6.000 més que l'any anterior, mentre que França, que és el segon productor, va reduir en mil tones la seva xifra i Alemanya, tercer, en 14.000. «A Espanya treballem millor i a millor

preu», resumeix Vicente Bataller, gerent de Florfruits, una empresa valenciana que porta mig segle cultivant carbasses. «Per a nosaltres, Halloween és ja el 40% de la facturació de l'any», explica a EL PERIÓDICO. «Vam començar el 2000 amb un parell de palets i ara venem quatre camions diaris», relata. Del seu magatzem a Alcàsser surten carbasses cap a «tot Europa, els Emirats Àrabs, algun lloc d'Àsia i fins i tot Rússia».

UNA ALTRA VIDA // «Treballem amb dues varietats, una que és la més decorativa, amb un color molt cridaner i que té poca carn i per això és més fàcil per deco-

MIGUEL LORENZO

► Preparació de carbasses a l'empresa valenciana Florfruits.

rar i una altra, que és la que es fa per a França i per a Espanya, que també és comestible perquè en aquests països es prefeix que tingui els dos usos», assenyala Bataller. Durant dècades la carbassa va ser un menjar habitual a Espanya, però a fi-

nals del segle XX el seu consum va caure fins a gairebé ser testimonial. «A mi, quan vaig començar fa 25 anys, em deien que era menjar de pobres, que ja havien menjat massa carbassa després de la Guerra Civil. Però jo pensava que sent un sec-

tor tan petit, si ho fèiem bé tindríem molta quota de mercat agafada quan vingués una bona onada i així ha sigut», explica el directiu de Florfruits. I apunta que les noves tendències en l'alimentació, però també les mediambientals, estan ajudant aquest nou auge. «És un molt bon aliment i a més no genera residus», promociona l'empresari. La seva pell gruixuda la deslliura de plàstics per a la seva venda.

El País Valencià és, amb diferència, la regió que més hectàrees dedica a la seva producció. Segons les dades del Ministeri d'Agricultura, van ser 1.797 d'un total estatal de 3.995. De fet, en un lustre gairebé s'ha doblat la superfície dedicada al seu cultiu a Espanya. A Catalunya, per exemple, l'Esyrc estableix que el 2018 va créixer el 30% el nombre d'hectàrees dedicades, fins arribar a les 315. ≡